

NATUURTOETS HELDERSE ZEEWERING EN HAVENDIJK DEN HELDER

Conceptrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Contactpersoon: Dhr. R. Witkamp
Adres: Stationsplein 136
1703 WC Heerhugowaard
Tel: 06-29075715
E-mail: r.witkamp@hknk.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: ing. S. Lieshout

Auteur: ing. D. Dolman
Kwaliteitscontrole: ing. S. Lieshout

Projectcode: HHNA2301
Status: Concept
Datum: 21-4-2023

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

SAMENVATTING

Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is voornemens om dijkversterkingswerkzaamheden uit te voeren aan de primaire waterkering in de gemeente Den Helder. Het betreft hierbij de Verlengde Helderse Zeewering, Helderse Zeewering en de Havendijk. Onderzocht is of deze ontwikkeling in het projectgebied niet strijdig is met de Wet natuurbescherming.

Het terrein nabij "Lands End" betreft een open gebied met zand en grasvegetatie. Op dit terrein zijn geschikte standplaatsen voor het glad biggenkruid aanwezig. Tijdens de geplande werkzaamheden kunnen mogelijk exemplaren en standplaatsen van het glad biggenkruid verloren gaan op deze locatie. Het dijktaalud biedt rustplaatsen voor de gewone zeehond en de grijze zeehond. De werkzaamheden kunnen een verstrend effect hebben op deze soorten. Het dijklichaam vormt een doorlopend lijnvormig element en kan door vleermuizen als vliegroute worden gebruikt. De dijk kan daarnaast onderdeel uitmaken van een migratieroute van de ruige dwergvleermuis. De geplande werkzaamheden zullen geen negatief effect hebben op vliegroutes en migratieroutes van vleermuizen indien nachtelijke verlichting wordt voorkomen. De bebouwing nabij het projectgebied biedt potentiële nestlocaties voor de gierwaluw en de huismus. In het projectgebied kunnen algemene vogels broeden. Tijdens werkzaamheden in het broedseizoen kunnen mogelijk nestlocaties van vogels worden verstoord. In het projectgebied kunnen algemene vrijgestelde soorten voorkomen. Door het ontbreken van habitat worden er in het projectgebied geen andere beschermde soorten verwacht voor te komen.

Het projectgebied grenst gedeeltelijk aan drie Natura 2000-gebieden: "De Waddenzee", "De Noordzeekustzone" en "Duinen Den Helder – Callantsoog". Het zuidwesten van het projectgebied is onderdeel van twee NNN gebieden: "Huisduinerpolder" en "Grafelijkheidsduinen & Donkere duinen".

Er worden geen directe en indirecte negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden verwacht. Hiertoe is er geen vergunning inzake gebiedsbescherming noodzakelijk. Afhankelijk van de wijze van uitvoering kan het echter noodzakelijk zijn om een berekening met de "AERIUS Calculator" uit te voeren. Dit is afhankelijk van het potentiële gebruik van materieel met stikstofuitstoot. Op het moment van schrijven is nog onduidelijk welke werkzaamheden worden uitgevoerd, op welke wijze de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd en of hierbij gebruik gemaakt wordt van materieel met een verbrandingsmotor. Indien de geplande ontwikkeling kan leiden tot een (tijdelijke) toename in stikstofemissie, is er een berekening van de stikstofdepositie met behulp van de "AERIUS Calculator" benodigd om uitsluitel te geven of de werkzaamheden een effect hebben op Natura 2000-gebieden.

Er vinden geen kapwerkzaamheden plaats. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook niet van toepassing.

Er is aanvullend onderzoek naar het glad biggenkruid benodigd. Er wordt daarnaast aanbevolen een ecologisch werkprotocol voor de werkzaamheden op te stellen om verstoring van soorten te minimaliseren.

Tijdens werkzaamheden in het broedseizoen van vogels (globaal maart-augustus) kunnen mogelijk broedgevallen van vogels worden verstoord en of vernietigd. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient door de betrokken ecooloog worden bepaald of het noodzakelijk is een aanvullende inspectie op broedvogels uit te voeren.

De werkzaamheden dienen zo veel als mogelijk, in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten. Het doden van algemene soorten dient te worden voorkomen.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Natuurbeschermingswetgeving.....	5
1.2.1	Gebiedsbescherming.....	5
1.2.2	Soortbescherming	6
1.2.3	Ontheffing en gedragscode	7
1.3	Leeswijzer	7
2	Projectgebied en ontwikkelingen.....	8
2.1	Projectgebied	8
2.2	Ontwikkelingen.....	9
3	Soortbescherming.....	10
3.1	Bronnenonderzoek.....	10
3.2	Habitatscan	10
3.2.1	Zeezoogdieren.....	10
3.2.2	Zoogdieren	10
3.2.3	Vogels	11
3.2.4	Amfibieën.....	11
3.2.5	Reptielen	12
3.2.6	Vissen.....	12
3.2.7	Ongewervelden	12
3.2.8	Vaatplanten	12
3.2.9	Mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies	13
3.3	Effecten.....	13
3.3.1	Effecten ontwikkelingen	13
3.4	Aanbevelingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming	14
3.4.1	Aanvullende inventarisaties projectgebied	14
3.4.2	Mitigerende maatregelen	14
3.4.3	Ontheffing Wet natuurbescherming	14
4	Gebiedsbescherming	15
4.1	Toetsing instandhoudingsdoelstellingen "De Waddenzee"	15
4.2	Toetsing instandhoudingsdoelstellingen "De Noordzeekustzone".....	18
4.3	Toetsing instandhoudingsdoelstellingen "Duinen Den Helder - Callantsoog"	21
4.4	Effecten stikstofemissie	21
4.5	NNN	21
5	Houtopstanden	24
6	Conclusies en aanbevelingen	25
6.1	Conclusies	25
6.2	Aanbevelingen	25
7	Literatuur.....	26
	Bijlage 1: Foto-impressie.....	27
	Bijlage 2: Tabel mogelijk aanwezige soorten	29

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is voornemens om dijkversterkingswerkzaamheden uit te voeren aan de buitenzijde van de primaire waterkering in gemeente Den Helder. Het betreft de Helderse Zeewering en de Havendijk. Het is nog onbekend hoe de werkzaamheden exact zullen worden uitgevoerd.

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling dient er zorg voor te dragen dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Om deze reden is een toetsing van de geplande ontwikkeling aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Hiervoor dient te worden onderbouwd of er door de beoogde ontwikkeling geen beschermde soorten of natuurgebieden negatief worden beïnvloed. Indien overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten is mogelijk aanvullend onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk. In deze quickscan wordt geadviseerd over de vervolgstappen. Er vinden geen kapwerkzaamheden plaats. Zodoende is toetsing aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van houtopstanden niet noodzakelijk.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

De Wet natuurbescherming beslaat soortbescherming, gebiedsbescherming en in specifieke gevallen de bescherming van houtopstanden. Daarnaast is gebiedsbescherming in Nederland geregeld via beleid uit de Nationale Omgevingsvisie. Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

1.2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000-gebieden

Het is conform artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De regels omtrent NNN-gebieden zijn door het Rijk en de provincies met elkaar afgesproken. De afspraken zijn vastgelegd in het 'Besluit algemene regels ruimtelijke ordening' en zijn uitgewerkt in de provinciale verordeningen. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. In het NNN geldt daarom het 'nee, tenzij'-regime. Of een ingreep mag worden uitgevoerd in het NNN, hangt naast de instandhouding van de omvang van het NNN, in eerste instantie af van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

1.2.2 SOORTBESCHERMING

Zorgplicht

De zorgplicht is opgenomen in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 1.11 Wnb (zorgplicht)

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of;
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Europees beschermde soorten - Vogels

De verbodsbepalingen voor wat betreft vogels zijn opgenomen in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.1 Wnb.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen

De verbodsbepalingen voor wat betreft Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.5 Wnb.

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen voor wat betreft nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.10 Wnb.

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

1.2.3 ONTHEFFING EN GEDRAGSCODE

Voor het overtreden van de verboden uit de bovengenoemde artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt het projectgebied omschreven. In hoofdstuk 3 is de soortbescherming van bekende en te verwachten soorten en functies beschreven. In hoofdstuk 4 worden de effecten van de werkzaamheden op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1 PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Den Helder in de kilometerhokken: X: 110 / Y: 551; X: 110 / Y: 552; X: 110 / Y: 553; X: 111 / Y: 553; X: 112 / Y: 553; X: 113 / Y: 553; X: 114 / Y: 553; X: 114 / Y: 552; X: 113 / Y: 552 en X: 114 / Y: 551; (Rijksdriehoekskoördinaten). Afbeelding 1 geeft de globale ligging van het projectgebied weer.

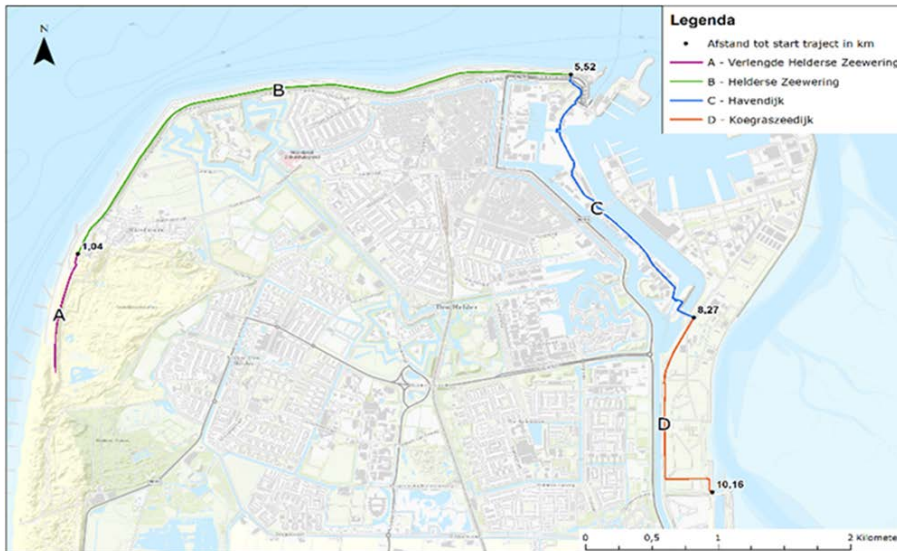

Afbeelding 1: Ligging projectgebied

Het projectgebied betreft de Verlengde Helderse Zeewering, Helderse Zeewering en de Havendijk en ligt globaal tussen Huisduinen en het oosten van Den Helder (afbeelding 2). De Verlengde Helderse Zeewering en de Helderse Zeewering grenzen aan de Noordzee en de Waddenzee. In het westen, ter hoogte van Huisduinen, is er jong duinlandschap aanwezig bestaand uit kaal duin begroeid met helmgras. In het zuidwesten grenst het projectgebied aan het Natura 2000-gebied "Duin van Den Helder – Callantsoog". Het dijkwalud bestaat aan de buitenzijde voornamelijk uit een geasfalteerd oppervlak. Aan de watergrens is een strook met zetsteen en/of stortsteen aanwezig. Het dijkwalud binnendijks, de kruin en circa dertig meter vanaf de kruin richting buitendijks bestaat uit intensief gemaaid gras. Deze gecombineerde structuur van stortstenen, asfalt en gras is vrij uniform aanwezig vanaf Huisduinen tot aan het Havenplein in het noordoosten van het projectgebied, met uitzondering van een strook van circa negentig meter ter hoogte van de wijk "oud Den Helder". Op deze plek is het asfalt vervangen door stoeptegels. Ter hoogte van het Havenplein bestaat het dijkwalud uit zetstenen en is er een klein vergrast strand aanwezig.

De Havendijk betreft de kademuuren in het haventerrein in het westen van Den Helder. Het projectgebied beslaat daar 2,6 kilometer aan primaire waterkering langs het Nieuwe Diep tussen de Paleiskade en het Nieuwe Werk. De waterkering bestaat hier uit stalen damwanden. De damwanden zijn onderspoeld, waardoor er holle ruimtes ontstaan zijn ondergronds. Het aangrenzende oppervlak bestaat uit asfalt, klinkerstenen of betonplaten. Op het haventerrein zijn enkele loodsen en gebouwen aanwezig.

In bijlage 1 is een sfeerimpressie van het gehele projectgebied weergegeven.

Afbeelding 2: Kaart locatie Verlengde Helderse Zeewering, Helderse Zeewering, Havendijk en Koegraszeedijk

2.2 ONTWIKKELINGEN

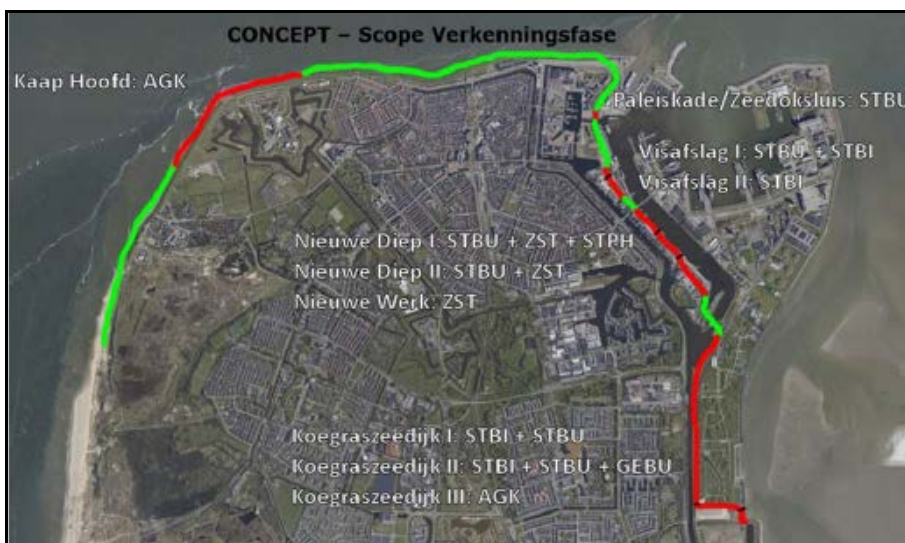
Ten behoeve van de waterveiligheid worden delen van de waterkering van de Helderse Zeewering en de Havendijk verstevigd. Door het ontbreken van opgaand groen of bomen is er geen sprake van snoei- of kapwerkzaamheden. In afbeelding 3 weergeeft de geplande ontwikkelingen in het projectgebied. Hieronder worden de werkzaamheden per deelgebied nader toegelicht.

Helderse Zeewering

Ter hoogte van Kaap Hoofd voldoet het asfalt niet meer aan de huidige veiligheidseisen. Het betreft een lengte van 1,24 kilometer. Mogelijk is het nodig het gehele buitentalud van de Helderse Zeewering te versterken. De geplande werkzaamheden zullen alleen betrekking hebben op het buitentalud. Het betreft voornamelijk het vervangen van het asfalt van de dijk en aanvullen van stortsteen. De exacte werkzaamheden en op welke wijze deze uitgevoerd gaan worden zijn nog onduidelijk.

Havendijk

Verspreid tussen de Paleiskade en het Nieuwe Werk voldoet 994 meter van de waterkering niet meer aan de huidige veiligheidseisen. Werkzaamheden aan deze delen betreffen het vervangen van de huidige kademuur en opvullen van achtergelegen uitspoelingen. Hiervoor zal de huidige muur worden verwijderd en een nieuwe kademuur worden ingetrild. Daarnaast zullen bouw- en sloopwerkzaamheden plaatsvinden zoals het aanbrengen van onder andere in situ bij het betonschort, bolders en een deksloof. Bouwmateriaal wordt zoveel mogelijk over het water aangeleverd. Aangrenzende verharding zal waar nodig worden vervangen of aangepast.

Afbeelding 3: Geplande ontwikkeling

3 SOORTBESCHERMING

3.1 BRONNENONDERZOEK

Om een goede inschatting te kunnen maken welke beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied heeft een literatuurstudie plaatsgevonden. Hierbij zijn diverse bronnen met verspreidingsgegevens geraadpleegd. De geraadpleegde bronnen zijn onder andere: verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens (waaronder de NDFF) en het aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied in kaart gebracht. Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. De geraadpleegde bronnen zijn doorgaans op uurhokniveau, waardoor ook soorten welke bekend zijn uit de ruimere omgeving van het projectgebied zijn inbegrepen. Deze soorten hoeven niet direct in het projectgebied te worden verwacht.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van alle beschermde soorten die bekend zijn voor te komen in de omgeving van het projectgebied.

Vrijstelling Regeling Natuurbescherming voor primaire waterkering

In artikel 3.31 lid d van 'Regeling Natuurbescherming' is een vrijstelling verleend van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in het kader van onder andere ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied, voor zover de in de onderdelen a tot en met de genoemde handelingen onderdeel zijn van een in artikel 1.3, eerste lid, van het Besluit natuurbescherming aangewezen categorie van handelingen. Voor de ontwikkelingen met betrekking tot primaire waterkeringen in beheer van het Rijk zijn middels bijlage 11 van de "Regeling Natuurbescherming" soorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit is geen vrijbrief, de zorgplicht blijft van toepassing voor de vrijgestelde soorten.

3.2 HABITATSCAN

Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of de uit de omgeving bekende soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het aanwezige habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor de betreffende soort. De habitatscan heeft plaatsgevonden op 15 maart 2023 en is uitgevoerd door ing. D. Dolman en ing. S. van Lieshout. Ten tijde van de habitatscan was het 8 °C, windkracht 3 Bft, droog en helder.

3.2.1 ZEEZOOGDIEREN

In de omgeving van het projectgebied zijn zeezoogdieren zoals de bruinvis, bultrug, dwergvinvis, gewone dolfin, gewone zeehond, grijze zeehond, potvis, tuimelaar en de walrus bekend voor te komen. De Noordzee en de Waddenzee bieden geschikt leefgebied voor deze soorten. De bruinvis, bultrug, dwergvinvis, gewone dolfin, potvis en de tuimelaar komen enkel voor in het oppervlaktewater van de Noordzee en de Waddenzee. Derhalve worden deze soorten binnen het projectgebied niet verwacht voor te komen.

De grijze zeehond, gewone zeehond en de walrus kunnen ook gebruik maken van het landoppervlak. Het talud van het dijklichaam biedt over de gehele lengte geschikt rustgebied voor de gewone zeehond en de grijze zeehond. Beiden soorten komen algemeen voor in de Noordzee en Waddenzee. Tijdens de habitatscan zijn tenminste vijf individuen van de gewone zeehond waargenomen in de Waddenzee (afbeelding 4). Het dijktaalud biedt potentiële rustplaatsen voor de gewone en de grijze zeehond. In het haventerrein zijn geen geschikte rustplekken aanwezig. De gewone zeehond en de grijze zeehond kunnen echter wel in het water in de haven voorkomen.

3.2.2 ZOOGDIEREN

In de omgeving van het projectgebied zijn de boomarter, bunzing, damhert, eekhoorn en de wezel bekend voor te komen.

Op het dijklichaam ontbreekt het aan opgaande groenstructuren. Verblijfplaatsen van de boommarter en nestlocaties van de eekhoorn bevinden zich in de nabijheid van groengebieden met bomen. In het projectgebied zijn enkele holtes aanwezig die groot genoeg zijn om als verblijfplaats van grotere marterachtigen zoals de boommarter te kunnen fungeren. Door het ontbreken van bosgebied in de omgeving van het projectgebied worden beschermde functies van de boommarter echter niet in het projectgebied verwacht voor te komen. In het projectgebied zijn geen potentiële nestlocaties voor de eekhoorn aanwezig. Het voorkomen van beschermde functies voor de boommarter en de eekhoorn kan worden uitgesloten. Door het ontbreken van opgaande groenstroken wordt het damhert eveneens niet in het projectgebied verwacht voor te komen.

In het havengebied zijn holtes gevonden onder het wegdek en in de bebouwing die mogelijkheden bieden voor verblijfplaatsen van de bunzing, hermelijn, steenmarter of de wezel. In de provincie Noord-Holland zijn de kleine marterachtigen de bunzing, hermelijn en de wezel niet vrijgesteld. Aangezien het projectgebied echter valt onder primaire waterkeringen van het Rijk, zijn de kleine marterachtigen in het projectgebied wel vrijgesteld. Er zijn nog geen waarnemingen van de steenmarter bekend binnen vijf kilometer van het projectgebied. Wel zijn er in 2018 verkeersslachtoffers van de steenmarter waargenomen nabij Diepsmeerpolder en de Afsluitdijk. Door het ontbreken van opgaande groenstructuren in combinatie met de verspreidingsgegevens van de steenmarter worden beschermde functies van de steenmarter niet in het projectgebied verwacht voor te komen.

De bebouwing in de omgeving van het projectgebied biedt mogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Er zijn openingen onder de dakrand, die als invliegopening naar een verblijfplaats kunnen dienen. Het dijklichaam vormt een lijnvorige structuur in het landschap. Uit onderzoek van onder andere Wageningen Universiteit is gebleken dat de dijk een belangrijke migratieroute is voor met name de ruige dwergvleermuis.

In het projectgebied kunnen mogelijk algemene, vrijgestelde zoogdiersoorten voorkomen zoals de egel en de vos.

Afbeelding 4: Gewone zeehond in de Waddenzee

Afbeelding 5: Nestlocatie kauw in het Haventerrein

3.2.3 VOGELS

De bebouwing nabij het projectgebied biedt potentieel broedbiotoop voor gebouwbroedende soorten zoals de huismus, gierzwaluw en de spreeuw. Er zijn holtes en ruimtes aanwezig in de dakrand of onder dakpannen. Tijdens de habitatscan zijn reeds nestlocaties van de huismus, kauw (afbeelding 5) en de spreeuw vastgesteld. Op platte daken van de bebouwing in het haventerrein kunnen dakbroeders zoals de kleine mantelmeeuw, scholekster en de zilvermeeuw tot broeden overgaan.

De groenstructuur op het dijktralud bestaat uit kort gras zonder opgaande vegetatie (HHNK, Z.D.) zie afbeelding 6. Wegens het ontbreken van voldoende dekking en de hoge recreatiedruk zijn nestlocaties van grondbroedende vogels zoals bijvoorbeeld de graspieper, scholekster en de visdief niet op het dijklichaam te verwachten. Binnen de invloedzone van de werkzaamheden bevinden zich bomen en struiken die potentieel nestlocaties bieden voor algemene broedvogels zoals de ekster, merel en de zwarte kraai.

3.2.4 AMFIBIEËN

In de omgeving van het projectgebied is de rugstreeppad algemeen bekend voor te komen. Het voorkomen van de rugstreeppad beperkt zich voornamelijk tot het duingebied ten zuiden van Huisduinen. Er zijn echter enkele waarnemingen gedaan in het polderland en de bebouwde kom van Den Helder. De rugstreeppad is een pionierssoort die voorkomt in onder andere zanderige gebieden met ondiepe poelen. In polders komt de soort ook

voor en plant daar voort in onder andere greppels, ondiepe sloten en natte weilanden. Overwintering vind plaats in graafbare grond boven het grondwaterniveau of onder schuilelementen zoals boomstronken en tegels. Langs het dijklichaam van de Helderse Zeewering en in het haventerrein van de Havendijk is geen geschikt overwinteringshabitat voor de rugstreeppad aanwezig. Wegens het ontbreken van zoet oppervlaktewater in het projectgebied is de aanwezigheid van voortplantingswateren voor de rugstreeppad uitgesloten.

Wegens het ontbreken van geschikt habitat zoals graafbare grond en zoet oppervlakte water wordt ook het voorkomen van algemene amfibieën niet verwacht.

3.2.5 REPTIELEN

In het duingebied ten zuiden van Huisduinen komt de zandhagedis algemeen voor. De zandhagedis komt voor op zonnige plekken met struiken en struweel als dekking. Voor de voortplanting zijn zonnige, zandige plekken nodig. In het projectgebied is de zandhagedis niet bekend voor te komen. Wegens het ontbreken van voldoende dekking op het dijklichaam en de hoge recreatiedruk wordt het voorkomen van de zandhagedis in het projectgebied niet verwacht (afbeelding 5).

3.2.6 VISSSEN

In het projectgebied is geen zoet oppervlaktewater aanwezig. Het projectgebied grenst aan de Waddenzee en de Noordzee. In de omgeving van het projectgebied zijn geen beschermde vissoorten bekend voor te komen.

3.2.7 ONGEWERVELDEN

De groep ongewervelden bestaat uit onder andere dagvlinders, libellen en weekdieren. In de omgeving van het projectgebied zijn de duinparelmoervlinder, grote parelmoervlinder en de kommavlinder bekend voor te komen. Deze warmte minnende vlindersoorten komen voornamelijk voor in het duingebied ten zuiden van Huisduinen. De duinparelmoervlinder en de grote parelmoervlinder zijn sterk gebonden aan het voorkomen van viooltjes. In het duingebied betreft dat voornamelijk duinviooltje en hondsviooltje. Wegens het ontbreken van deze waardplanten buiten het duingebied is het voorkomen van beschermde functies voor de duinparelmoervlinder en de grote parelmoervlinder in het projectgebied uitgesloten. De kommavlinder komt voor in open schraal grasland met polletjes gras zoals onder andere schapengras en buntgras. Tevens dienen nectarplanten in de buurt aanwezig te zijn zoals bijvoorbeeld akkerdistel, slangenkruid of koninginnenkruid. In het projectgebied zijn geen potentieel beschermde functies voor de kommavlinder aanwezig. De duinparelmoervlinder, grote parelmoervlinder en de kommavlinder kunnen als passant in het projectgebied worden waargenomen, beschermde functies voor deze soorten worden in het projectgebied uitgesloten voor te komen.

3.2.8 VAATPLANTEN

In de omgeving van het projectgebied is het glad biggenkruid spaarzaam bekend voor te komen. Glad biggenkruid komt voor op zonnige, warme en open plaats op droge voedselarme gronden. In het projectgebied zijn geschikte standplaatsen voor het glad biggenkruid beperkt. Bij het hotel 'Lands End' nabij het Havenplein is een zone aanwezig met zand en gras (afbeelding 7). Dit schrale terrein biedt potentiële standplaatsen voor glad biggenkruid dat groeit in open voedselarme en stikstofarme gebieden, zoals akkers, bermen en zeeduinen.

Afbeelding 6: Impressie dijktaalud

Afbeelding 7: Potentiële standplaats glad biggenkruid

3.2.9 MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

Het projectgebied herbergt mogelijk meerdere functies voor beschermde diersoorten. In de omgeving van het projectgebied kunnen op basis van het aanwezige habitat de volgende soorten en functies niet op voorhand worden uitgesloten voor te komen. In tabel 1 is een overzicht van de te verwachten beschermde soorten en functies in en nabij het projectgebied weergegeven.

Tabel 1: Te verwachten beschermde soorten en functies

Soort / soortgroep	Functies	Bescherming Wnb	Mogelijk aanwezig in:
Broedvogels	Nesten	Artikel 3.1 (VR)	Struweel en bomen, platte daken
Gewone zeehond Grijze zeehond	Rustplaatsen	Artikel 3.10, Bijlage, onderdeel B	Dijktalud
Gierzwaluw	Nestlocaties	Artikel 3.1 (VR)	Ruimtes onder pannendak en dakrand buiten projectgebied
Glad biggenkruid	Standplaatsen	Artikel 3.10, Bijlage, onderdeel B	Strandje nabij "Lands End"
Huismus	Nestlocaties Functioneel leefgebied	Artikel 3.1 (VR)	Ruimtes onder pannendak Groen rond woningen buiten projectgebied
Vleermuizen	Verblijfplaats(en) Migratieroute	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV)	Bebouwing dakrand buiten projectgebied Lijnvormige structuur dijklichaam

3.3 EFFECTEN

Indien beschermde soorten in het projectgebied of binnen de invloedssfeer hiervan kunnen voorkomen, wordt onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op deze soorten. Indien er effecten op deze soorten worden verwacht, zal worden gezocht naar compenserende of mitigerende maatregelen welke genomen kunnen worden tijdens de ontwikkeling om zo te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Mochten deze maatregelen niet afdoende zijn, of praktisch niet in te passen in de plannen, zal mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

3.3.1 EFFECTEN ONTWIKKELINGEN

De te verwachten effecten op soorten en functies zijn opgedeeld in tijdelijke en permanente effecten. Deze zijn schematisch weergegeven in tabel 2. Daarnaast zijn de beschermde soorten en functies beschreven waar geen effecten op worden verwacht bij uitvoering van de werkzaamheden.

Geen effecten

De lijnvormige structuur van het dijklichaam blijft tijdens en na de werkzaamheden behouden. Indien nachtelijke verlichting wordt voorkomen zullen de werkzaamheden geen effect hebben op vliegroutes van vleermuizen en de migratieroute van de ruige dwergvleermuis.

De potentiële nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus blijven tijdens de werkzaamheden behouden. De werkzaamheden kunnen tijdelijk leiden tot visuele verstoring van deze soorten. Door binnen het broedseizoen van vogels verstoring te minimaliseren kunnen negatieve effecten op beschermde functies van de gierzwaluw en de huismus worden voorkomen.

Tijdelijke effecten

De inzet van groot materieel kan leiden tot visuele verstoring. Tevens zullen de werkzaamheden gepaard gaan met geluiden en trillingen geproduceerd door materieel. Daarmee kan de aanwezige fauna tijdelijk worden verstoord.

Rustende individuen van de gewone en de grijze zeehond op het dijktaalud kunnen tijdelijk worden verstoord. De rustplekken worden niet permanent vernietigd en zijn na de werkzaamheden weer beschikbaar. Tijdens het werk blijven er voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar in de Waddenzee en op locaties op de dijk waar niet gewerkt wordt.

Permanente effecten

Tijdens de inrichting van het werkgebied en grondverzet nabij "Lands End" kunnen mogelijk standplaatsen van het glad biggenkruid verloren gaan.

Indien de werkzaamheden in het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus) plaatsvinden kunnen mogelijke nestlocaties van algemene broedvogels worden vernietigd en verstoord en kunnen individuen worden gedood.

Tabel 2: Mogelijke effecten op beschermde soorten

Soort / soortgroep	Effect	Verbodsbepaling
Broedvogels	Opzettelijk doden Opzettelijk verstoren	Artikel 3.1 (VR) Lid 1 Artikel 3.1 (VR) Lid 4
Glad biggenkruid	Opzettelijk vernielen standplaats	Artikel 3.10 (Wnb) Lid 1c

3.4 AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN DE WET NATUURBESCHERMING

3.4.1 AANVULLENDE INVENTARISATIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied herbergt mogelijk groeiplaatsen voor het glad biggenkruid. Of en waar deze zich in het projectgebied bevinden is nog onbekend. Het is aan te bevelen nader onderzoek uit te laten voeren naar groeiplaatsen van het glad biggenkruid.

3.4.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Om overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden genomen.

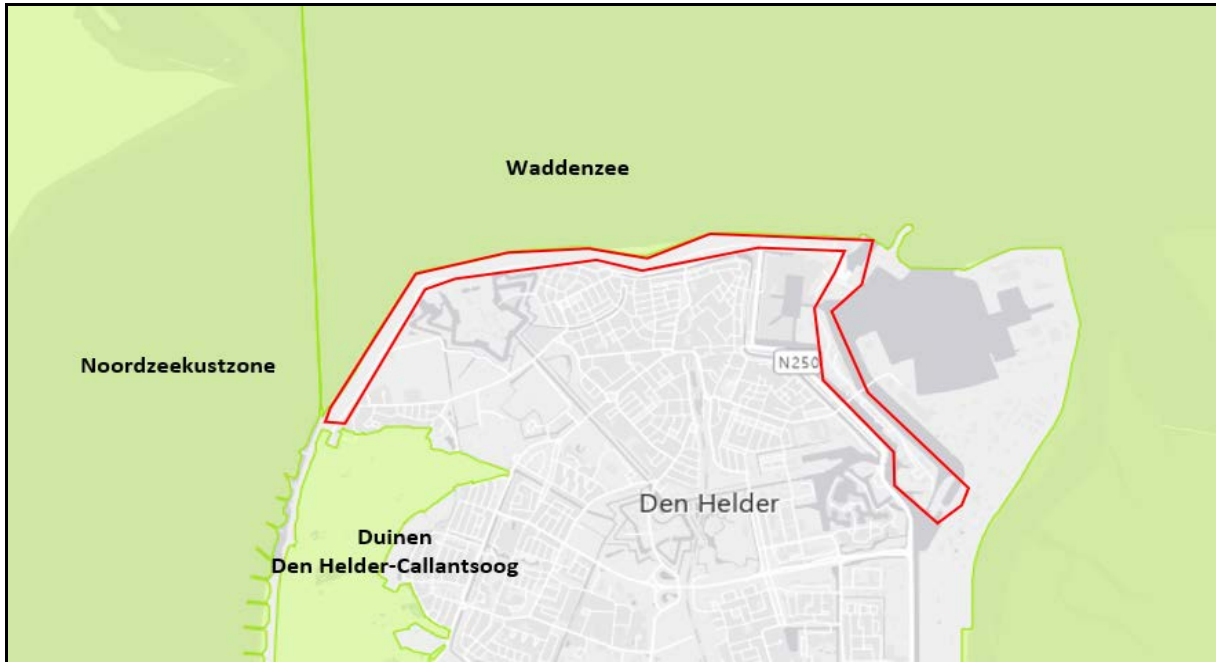
- Er is aanvullend onderzoek naar het glad biggenkruid benodigd. Indien groeiplaatsen van het glad biggenkruid wordt aangetroffen moeten de groeiplaatsen van het glad biggenkruid volledig worden ontzien tijdens de werkzaamheden. Indien dit niet mogelijk is dient er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd;
- Er zijn mogelijk jaarrond beschermde nestlocaties van de gierwaluw en de huismus aanwezig in bebouwing nabij het projectgebied. Binnen het broedseizoen van de gierwaluw en de huismus moet versterking van deze potentiële nestlocaties worden voorkomen of geminimaliseerd om negatieve effecten te voorkomen;
- Tijdens werkzaamheden in het broedseizoen van vogels (globaal maart-augustus) kunnen mogelijk broedgevallen van vogels worden verstoord en of vernietigd. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient door de betrokken ecoloog worden bepaald of het noodzakelijk is een aanvullende inspectie op broedvogels uit te voeren;
- De werkzaamheden dienen zo veel als mogelijk, richting te behouden groen, in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten. Het doden van algemene soorten dient te worden voorkomen;
- Het is aan te bevelen een ecologisch werkprotocol voor de geplande werkzaamheden op te stellen;

3.4.3 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

De noodzaak voor een ontheffing van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming kan op voorhand niet worden uitgesloten. Uit aanvullende onderzoeken zal moeten blijken of er groeiplaatsen van het glad biggenkruid in het projectgebied voorkomen en welke negatieve effecten met de werkzaamheden mogelijk gepaard gaan. Indien aanvullende inventarisaties aantonen dat het projectgebied functies bevat voor beschermde soorten en versterking niet voorkomen kan worden, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Hier kunnen voorwaarden in de vorm van mitigerende maatregelen aan verbonden zijn.

4 GEBIEDSBESCHERMING

Het projectgebied grenst aan de buitenzijde van de dijk aan drie Natura 2000-gebieden (afbeelding 8). In het noorden grenst het projectgebied aan “de Waddenzee”. Het zuidwesten van het projectgebied grenst aan het gebied “De Noordzeekust”. In de uiterste zuidwestpunt grenst het projectgebied aan de noordkant van het gebied “Duinen Den Helder – Callantsoog”.

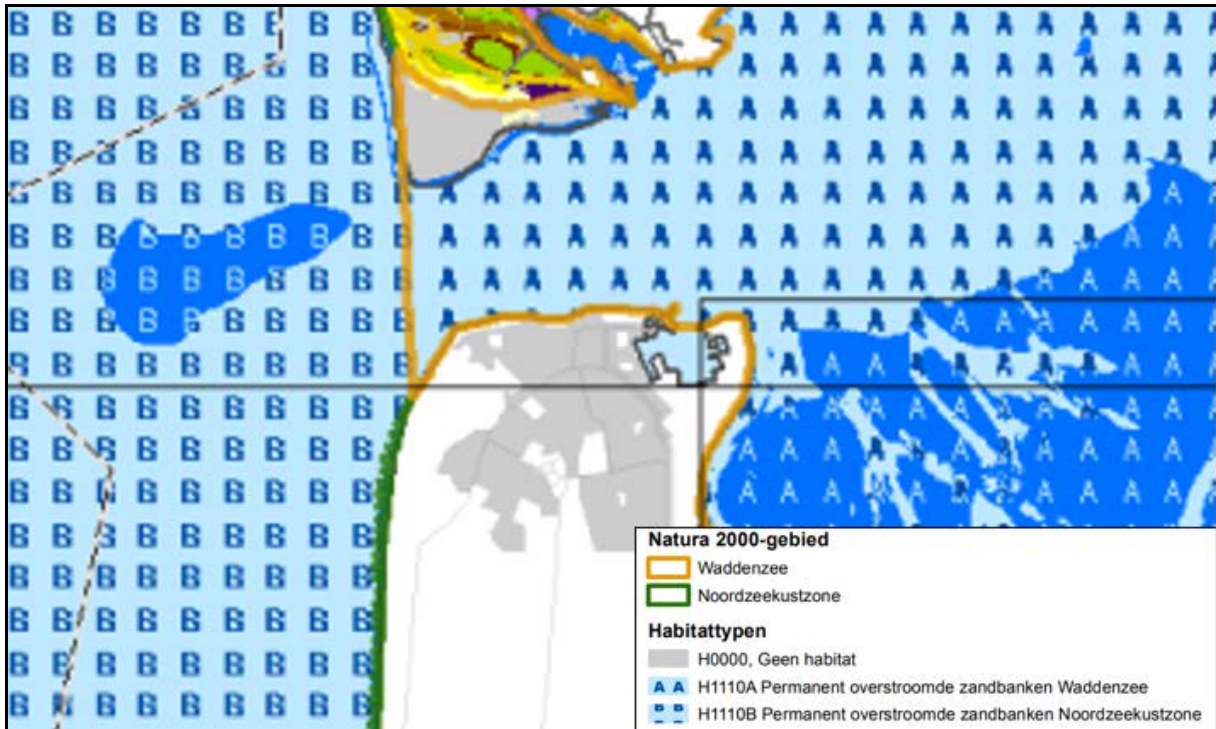

Afbeelding 8: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (Atlas Leefomgeving, z.d.)

4.1 TOETSING INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN “DE WADDENZEE”

Voor het Natura 2000-gebied “de Waddenzee” zijn er 71 instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Op basis van de Habitatrichtlijn zijn er dertien habitattypen en zes habitatoorten aangewezen. Voor de Vogelrichtlijn betreft het dertien broedvogelsoorten en 39 niet-broedvogelsoorten. Op afbeelding 9 zijn de habitattypen van de Waddenzee rondom het projectgebied weergegeven.

Voor de Waddenzee geldt een behoudsdoelstelling voor de omvang van dertien habitattypen. Het projectgebied grenst aan het habitattypen H1110A ‘Permanent overstromde zandbanken’. Voor dit habitattypen geldt een behoud van het omvang en een verbetering van de kwaliteit. De Waddenzee heeft een hoge relatieve landelijke bijdrage aan dit habitattypen. Echter is de landelijke staat van instandhouding negatief. De werkzaamheden tasten het oppervlak van het habitattypen H1110A niet aan. Negatief effect door de werkzaamheden op de plaatselijke kwaliteit van het habitattypen H1110A is niet uitgesloten. In tabel 3 is de gevoeligheid van dit habitattypen voor relevante verstoringsfactoren weergegeven. In tabel 4 is de effectenindicator van de doelsoorten voor relevante verstoringsfactoren weergegeven.

Afbeelding 9: Habitattypen van Natura 2000-gebied “De Waddenzee” en “De Noordzeekustzone”.

Tabel 3: Effectenindicator op habitattypen

Storingsfactor	Habitattype 1110																
	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17							
Verstoring door mechanische effecten																	
Optische verstoring																	
Verstoring door trilling																	
Verstoring door licht																	
Verstoring door geluid																	
Verandering dynamiek substraat																	
Verandering overstromingsfrequentie																	
Vermesting door N-depositie uit de lucht																	
Verzuring door N-depositie uit de lucht																	
Versnippering																	

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
 n.v.t.
... onbekend

Tabel 4: Effecten indicator habitatsorten

Storingsfactor	Habitatsorten																
	3	4	11	12	13	14	15	16	17								
Verstoring door mechanische effecten																	
Optische verstoring																	
Verstoring door trilling																	
Verstoring door licht																	
Verstoring door geluid																	
Verandering dynamiek substraat																	
Verandering overstromingsfrequentie																	
Vermesting door N-depositie uit de lucht																	
Verzuring door N-depositie uit de lucht																	

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
 n.v.t.
... onbekend

De grijze zeehond is algemeen bekend voor te komen in de Waddenzee. Met name de aanwezigheid van ligplaatsen zoals zandbanken zijn van groot belang voor het voorkomen van de grijze zeehond. De grootste concentraties bevinden zich op de Richel, Razende Bol en de Engelse Hoek. Hier wordt uitgerust, verhaard en worden de jongen geworpen. Pups van de grijze zeehond blijven circa twee weken op het land alvorens ze leren om te zwemmen. De werpperiode ligt in Nederland tussen december en februari. Het dijktaalud in het projectgebied biedt potentiële rustplekken voor de grijze zeehond. Hoewel grote groepen grijze zeehonden worden waargenomen op de nabij gelegen zandplaat Razende Bol, kunnen individuen van de grijze zeehond incidentieel op het dijktaalud worden waargenomen. Tevens kunnen individuen dichtbij de kust foeragerend worden waargenomen. De inzet van groot materieel kan versturende effecten hebben op foeragerende en op de dijk rustende individuen van de grijze zeehond. De gewone zeehond leeft grotendeels in water. In tegenstelling tot

de grijze zeehond kunnen de jongen van de gewone zeehond direct zwemmen. Jongen worden vooral geworpen in het oostelijk deel van de Waddenzee. In de winterperiode verblijft de gewone zeehond voornamelijk aan de kustzone van de Waddenzee. De gewone zeehond kan rustend op het dijktaalud in het projectgebied worden waargenomen. De werkzaamheden in het projectgebied kunnen rustende individuen van de gewone en de grijze zeehond verstoren. Data uit de NDFF en waarnemingen.nl toont dat in de laatste 10 jaar geen huilers van de gewone zeehond of de grijze zeehond rustend op de dijk naast de Waddenzee is waargenomen. Er is alleen in 2020 een gewond juveniel van de gewone zeehond aangetroffen op de dijk. Bij de waarnemingen wordt vaak echter niet vermeld of de waarneming om een adult of juveniel individu van de gewone zeehond of de grijze zeehond betreft. Er kan daardoor niet met zekerheid worden gezegd dat de dijk niet door huilers van de gewone zeehond of de grijze zeehond wordt gebruikt als rustplaats. Gezien de hoge recreatiedruk is de locatie echter niet optimaal voor de geboorte van een pup. Eventuele verstoring van de rustplaatsen tijdens de werkzaamheden is tijdelijk en na de werkzaamheden zijn de rustplaatsen weer beschikbaar. De instandhoudingdoelstellingen komen door de werkzaamheden niet in het geding.

De fint, rivierprik en de zeeprik zijn bekend voor te komen in de Waddenzee en zijn anadrome soorten. Dit zijn soorten waarvan de volwassen exemplaren vanuit de zee de rivieren optrekken om zich daar voort te planten. De Waddenzee is van groot belang voor de instandhouding van de populatie van deze vissoorten (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016). Landelijk zijn knelpunten voor deze trekvisen bekend. Met name de migratie van en naar paaigebieden wordt bemoeilijkt door het sluiten van sluisen of plaatsen van dammen. Deze knelpunten hebben echter geen betrekking op het Natura 2000-gebied "de Waddenzee" omdat dit door de rivierprik, zeeprik en de fint wordt gebruikt als trekgebied en leefgebied. Hiervoor zijn de ecologische vereisten in het gebied op orde. De werkzaamheden hebben geen effect op de instandhoudingsdoelen van deze soorten.

Broedvogels

Het Natura 2000-gebied de Waddenzee heeft voor dertien vogelsoorten een broedvogeldoelstelling (tabel 5). Het kale dijktaalud is suboptimaal geschikt als broedbiotoop voor grondbroeders zoals de bontbekplevier, dwergstern, kluut, strandplevier en de visdief. Echter is er op het dijktaalud een hoge recreatiedruk van wandelaars, honden en fietsers waardoor de er geen reële kans is op broedgevallen van vogels. Wegens het ontbreken van opgaande vegetatie zoals riet of ruigte in het projectgebied zijn broedgevallen van de bruine kiekendief, blauwe kiekendief en de velduil uitgesloten.

Niet-broedvogels

Naast broedvogels is de Waddenzee ook belangrijk voor niet-broedvogels. Deze vogelsoorten gebruiken het gebied als overwintering- en foerageergebied. Voor al deze soorten geldt een behoudsdoelstelling van de omvang. Het open water van de Waddenzee biedt een geschikt als foerageergebied voor grote aantallen visetende soorten zoals de aalscholver, fuut en de grote stern. Ook voor allerlei planten- en insectenetende eendensoorten zoals de smient, slobbeend en de pijlstaart heeft de Waddenzee een belangrijke rust- en foerageerfunctie. De Waddenzee is van groot belang voor de instandhouding van vele steltlopersoorten. Soorten zoals de drieteenstrandloper, goudplevier, kanoet en rosse grutto, komen hier in grote aantallen om te rusten en op te vetten tijdens de trek. Van groot belang is de rust tijdens hoog water en het voedselaanbod tijdens eb. Het dijktaalud in het projectgebied is conform het beheerplan niet bekend als hoogwatervluchtplaats van wadvogels (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016c).

Tabel 5: Effectenindicator op vogels verdeeld in broed en niet-broedvogels

Storingsfactor	1	5	9	11	12	13	15	17
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwe Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Bonte strandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Brandgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Brielduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Drieteenstrandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Dwergstern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Eider (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Eider (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Fuut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Groenpootruiter (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote Zaagbek (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kanoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kievit (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine Mantelmeeuw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Krakeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Krombekstrandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Lepelaar (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Middelste Zaagbek (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Noordse Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Rosse grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■

Storingsfactor	1	5	9	11	12	13	15	17
Rotgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Scholekster (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Slechtvalk (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Steenloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Toendrarietgans (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Toppereend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Tureluur (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Velduil (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Visdief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Visdief (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Wulp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Zilverplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte ruiter (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
 n.v.t.
 ... onbekend

4.2 TOETSING INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN “DE NOORDZEEKUSTZONE”

In het zuidwesten grenst het projectgebied aan het Natura 2000-gebied “de Noordzeekustzone”. Hier is het habitattypen H1110B “Permanent overstroomde zandbanken Noordzeekustzone” aanwezig (afbeelding 8). Er geldt een behoudsdoelstelling voor de omvang en een verbeteringsdoelstelling voor de kwaliteit van dit habitattypen. De effectenindicator is gebruikt met de invoer van het Natura 2000-gebied “Noordzeekust” en de activiteit “Kust en dijkverbetering”. Deze activiteit sluit het best aan bij de geplande werkzaamheden in het projectgebied. De resultaten van de effectenindicator staan weergegeven in tabel 6. De werkzaamheden beperken zich tot verbetering van het huidige dijktaalud. Er is geen sprake van oppervlakte verlies van het Natura 2000-gebied. De werkzaamheden kunnen effect hebben op de kwaliteit van het habitattypen “Permanent overstroomde zandbanken Noordzeekustzone”. In tabel 7 is de effectenindicator op de habitattoorten weergegeven.

Tabel 6: Effectenindicator habitatypen

Storingsfactor	Oppervlakteverlies		Verzanding		Verzanding door trilling		Verzanding door trilling		Verzanding door trilling		Verzanding door trilling	
	1	5	9	11	12	13	15	16	17	17	17	17
Permanent overstroomde zandbanken	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
 n.v.t.
... onbekend

Tabel 7: Effectenindicator habitaatsoorten

Storingsfactor	Oppervlakteverlies		Verzanding		Verzanding door trilling		Verzanding door trilling		Verzanding door trilling		Verzanding door trilling	
	1	5	9	11	12	13	15	17	17	17	17	17
Bruinvis	■	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fint	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gewone zeehond	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grijze zeehond	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Groenknlorchis	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierprik	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zeeprik	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bergeend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bonte strandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Drieteenstrandloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dwergmeeuw (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dwergster (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Eider (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Eider (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kanoet (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kluut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kluut (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Parelduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Roodkeelduiker (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rosse grutto (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Scholekster (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Steenloper (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Toppereend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wulp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zilverplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte zee-eend (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

De grijze zeehond is algemeen bekend voor te komen in de Noordzee. Met name de aanwezigheid van ligplaatsen zoals zandbanken zijn van groot belang voor het voorkomen van de grijze zeehond. De grootste concentraties bevinden zich op zandbanken zoals de Razende Bol. Hier wordt uitgerust, verhaard en worden de jongen geworpen. Pups van de grijze zeehond blijven circa twee weken op het land alvorens ze leren om te zwemmen. De werperiode ligt in Nederland tussen december en februari. Het dijktaalud in het projectgebied biedt potentiële rustplekken voor de grijze zeehond. Individuen van de grijze zeehond kunnen incidentieel rustend op het dijktaalud worden waargenomen. Tevens kunnen individuen dichtbij de kust foeragerend worden waargenomen. De inzet van groot materieel kan versturende effecten hebben op foeragerende en op de dijk rustende individuen van de grijze zeehond. De gewone zeehond leven grotendeels in water. In tegenstelling tot de grijze zeehond kunnen de jongen van de gewone zeehond direct zwemmen. Jongen worden vooral geworpen

in het oostelijk deel van de Waddenzee. Data uit de NDFF en waarnemingen.nl toont dat in de laatste 10 jaar geen huilers van de gewone zeehond en de grijze zeehond rustend op de dijk naast de Noordzeekustzone zijn waargenomen. Bij de waarnemingen wordt vaak echter niet vermeld of de waarneming om een adult of juveniel individu van de gewone zeehond of de grijze zeehond betreft. Er kan dus niet met zekerheid worden gezegd dat de dijk niet door huilers van de gewone zeehond of de grijze zeehond wordt gebruikt als rustplaats. In de winterperiode verblijft de gewone zeehond voornamelijk aan de kustzone van de Waddenzee. De gewone zeehond kan rustend op het dijktaalud in het projectgebied worden waargenomen. Met het behoud van rust op de zandplaten zijn er voor beiden soorten geen knelpunten in het Natura 2000-gebied.

De fint, rivierprik en de zeeprrik zijn vissoorten waarvan de volwassen exemplaren vanuit de zee de rivieren optrekken om zich daar voort te planten. De Noordzee is van groot belang voor de instandhouding van de populatie van deze anadrome soorten (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016). Voor deze drie vissoorten zijn geen knelpunten in het Natura 2000-gebied "Noordzeekustzone". De ecologische vereisten zijn op orde, de trends zijn stabiel of zelfs positief. De werkzaamheden hebben geen effect op de instandhoudingsdoelen van deze soorten.

De bruinvis is het talrijkste zeezoogdier van de Noordzee. De Nederlandse populatie is sterk toegenomen en komt nu jaarrond voor in de Noordzee. De kwaliteit van het leefgebied wordt bepaald door het voedselaanbod en mate van verstoring van menselijke oorzaak (geluid en vangsten). Verstoring door inzet van groot materieel in en vanaf het water kan de bruinvis tijdelijk verstoren.

Broedvogels

Voor het Natura 2000-gebied "Noordzeekustzone" zijn zes soorten aangemerkt als broedvogel: de aalscholver, bontbekplevier, dwergstern, eider, kluut en de strandplevier (tabel 7). Het kale dijktaalud biedt suboptimaal broedbiotoop voor grondbroeders zoals de bontbekplevier, dwergstern, kluut, strandplevier en de visdief. Echter is er op het dijktaalud een hoge recreatiedruk van wandelaars, honden en fietsers waardoor er geen reële kans is op broedgevallen van vogels. Er zijn geen bomen in het projectgebied aanwezig, derhalve is een broedkolonie van de aalscholver binnen het projectgebied uitgesloten. De eider broed op de grond in duinen en kwelders, veelal in meeuwenkolonies (SOVON, Z.D.). Dergelijk habitat is in het projectgebied niet aanwezig waardoor broedgevallen van de eider niet worden verwacht.

Niet-Broedvogels

Voor het Natura 2000-gebied zijn negentien vogelsoorten aangewezen als niet-broedvogels (tabel 7). Voor de aalscholver, bonte strandloper, drieteenstrandloper, dwergmeeuw, eider, parelduiker, roodkeelduiker, rosse grutto, topper, zilverplevier en de zwarte zee-eend dient de Noordzeekustzone een belangrijke bijdrage aan de landelijke staat van instandhouding. De parelduiker en de roodkeelduiker overwinteren in de Noordzeekustzone. Op basis van jaarlijkse zeetrekellingen lijkt het aantal overwinterende individuen van de roodkeelduiker en de parelduiker toe te nemen. Er zijn voor deze soorten dan ook geen knelpunten. Voor de aalscholver biedt de Noordzeekustzone een belangrijk foerageergebied en hoogwatervluchtplaats. Op het dijktaalud rondom Den Helder zijn geen hoogwatervluchtplaatsen van vogels bekend voor te komen.

De topper en de zwarte zee-eend overwinteren in de Noordzeekustzone. Voor beiden soorten geldt een negatieve trend in aantallen. Beiden soorten foerageren op schelpdieren op overstromde zandbanken. De eider is jaarrond aanwezig met een piek in aantallen tijdens de overwintering. De hoeveelheid individuen eidereenden in de Noordzee is afhankelijk van het voedselaanbod in de Waddenzee. Wanneer het voedselaanbod in de Waddenzee slecht is trekken de eidereenden naar de Noordzeekustzone. De Noordzeekustzone kent een sterk afnemende trend. De verstoring van deze drie soorten wordt voornamelijk veroorzaakt door recreatie, beroepsvaart en vliegverkeer boven de foerageer- en rustgebieden op zee (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016b). De werkzaamheden aan de dijk zullen geen verstorend effect hebben op deze soorten.

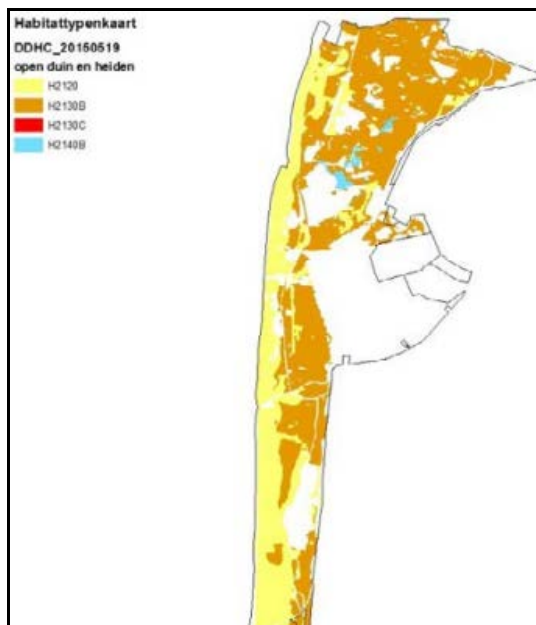
De bonte strandloper, drieteenstrandloper en de zilverplevier komen voor op het dijktaalud van de Helderse Zeewering en gebruiken dit in geringe mate als foerageergebied. Op de dijk wordt de rosse grutto, die voornamelijk foerageert in de gebieden rond de dijk, eveneens waargenomen. In de "Noordzeekustzone" zijn grote rustplaatsen van steltlopers bekend voor te komen (hoogwatervluchtplaatsen), maar er bevinden zich geen binnen het projectgebied (Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016b). In het Natura 2000-gebied zijn geen knelpunten voor deze soorten. De werkzaamheden aan het dijktaalud zullen geen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen.

De dwergmeeuw is in Nederland een doortrekker die voornamelijk in april - mei en oktober – november voorkomt. De Noordzeekustzone vormt een van de belangrijkste foerageergebieden voor deze soort in Nederland. Uit de gegevens van zeetrekellingen (trektellen.nl en beheerplan Noordzeekustzone) blijken de aantallen in het voorjaar stabiel tot positief in het voorjaar maar negatief in het najaar. De Noordzeekustzone vormt voldoende foerageergebied en voedsel voor de dwergmeeuw. Er zijn geen knelpunten in het gebied voor deze soort. De werkzaamheden hebben geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort.

4.3 TOETSING INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN “DUINEN DEN HELDER - CALLANTSOOG”

Het zuidwesten van het projectgebied grenst aan het Natura 2000-gebied “Duinen Den Helder – Callantssoog”. In het noordelijk deel van dit Natura 2000-gebied zijn drie habitattypen bekend, het betreft H2120 “Witte duinen”, H2130B “Grijze duinen” en H2140B “Duinen met kraaihei” (afbeelding 10). Het habitattypen “Witte duinen” en “Grijze duinen” komen er het meest voor (Provincie Noord-Holland, 2007). De oppervlakte van deze gebieden worden door de werkzaamheden niet aangetast. Negatieve effecten op de kwaliteit van de habitattypen ten gevolge van de werkzaamheden zijn niet uit te sluiten. Alle drie de aanwezige habitattypen zijn gevoelig voor vergrassing en verstruweling ten gevolge van een hoge stikstofdepositie. Mogelijk gaan de werkzaamheden in het projectgebied gepaard met een toename van de stikstofdepositie door inzet van materieel.

Het Natura 2000-gebied “Duinen Den Helder – Callantssoog” is niet aangewezen voor Habitatrictlijnsoorten of als Vogelrichtlijngebied.

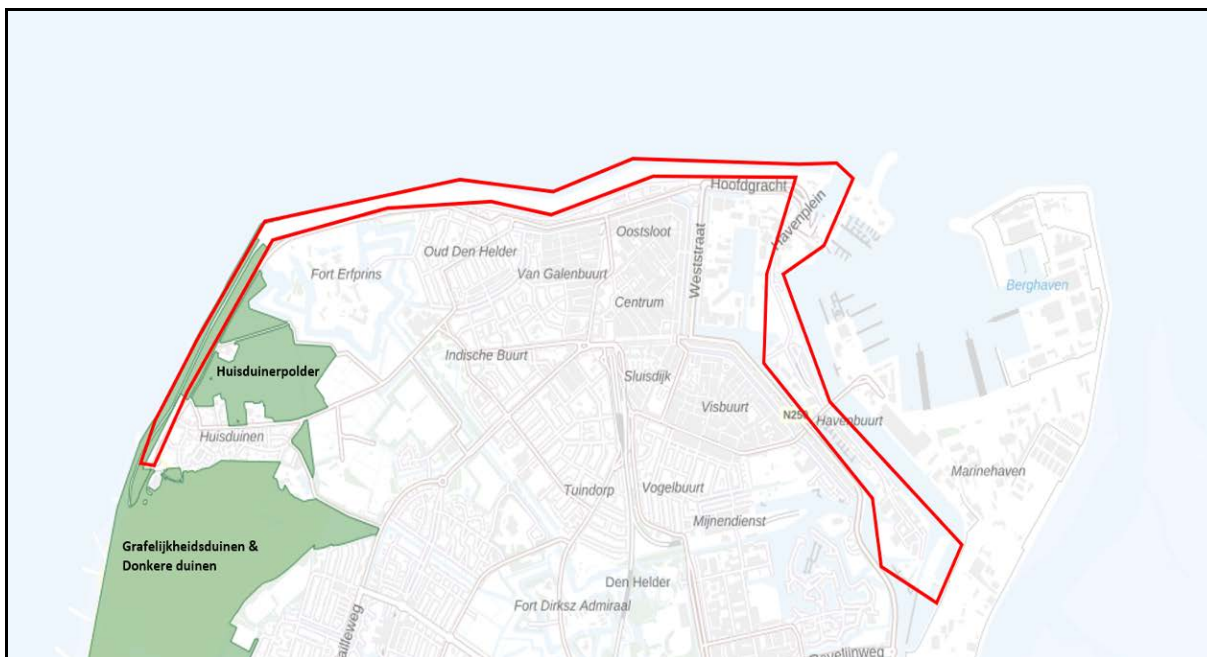
Afbeelding 10: Habitattypen in Natura 2000-gebied “Duinen Den Helder – Callantssoog”.

4.4 EFFECTEN STIKSTOFEMISSIE

Afhankelijk van de wijze van uitvoering kan het noodzakelijk zijn om een berekening met de “AERIUS Calculator” uit te voeren. Dit is afhankelijk van het potentiële gebruik van materieel met stikstofuitstoot. Op het moment van schrijven is nog onduidelijk welke werkzaamheden worden uitgevoerd, op welke wijze de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd en of hierbij gebruik gemaakt wordt van materieel met een verbrandingsmotor.

4.5 NNN

Het zuidwesten van het projectgebied is onderdeel van het NNN. Hier bevinden zich delen van twee gebieden genaamd “Huisduinerpolder” en “Grafelijkheidsduinen & Donkere duinen” (afbeelding 11).

Afbeelding 11: Projectgebied ten opzichte van het NatuurNetwerk Nederland (Atlas Leefomgeving, z.d.)

De “Huisduinerpolder ten westen van Den Helder” heeft een oppervlakte van circa 40 hectare. De samenhang in het gebied bestaat uit aaneengesloten grasland. De kernkwaliteit van het gebied “Huisduinerpolder” wordt omschreven als: waterrijk polderlandschap met extensieve graslanden en brakke invloeden. De aandacht gaat uit naar vijf habitattypen: N10.2 Vochtig hooiland, N04.03 Brak water, N04.02 Zoete plas, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland Weidevogels. Daarnaast betreft het gebied een hoogwatervluchtplaats voor wadvogels en leefgebied voor de rugstreeppad. In tabel 8 zijn de natuurwaarden en vereiste condities weergegeven.

Tabel 8: Natuurwaarden en vereiste condities voor NNN-gebied Huisduinerpolder

	Vereiste abiotische condities							Vereiste ruimtelijke condities									
	Veenbodem	Relatief voedselarme onbemeste bodem	Oude bodem (ongestoord)	Buffercapaciteit bodem / water	(Micro) relief	Windwerking	Stabiel hoog (grond)waterpeil	Peil- en/of overstromingsdynamiek	Basenrijke en/of brakke kwel	Goede (grond- en oppervlakte)waterkwaliteit	Bestaand water- en / of verkavelingspatroon	Cultuurhistorisch element	Openheid	Bestolenheid	Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)	Stilte	Donkerte
Waterrijk polderlandschap met extensieve graslanden en brakke invloeden																	
N10.02 Vochtig hooiland	-	X	-	X	-	-	X	-	X	X	-	X	-	X	X	X	X
N04.03 Brak water	-	-	-	-	-	-	-	-	X	X	X	-	-	-	-	X	-
N04.02 Zoete plas	-	-	-	X	-	-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	X	-
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	-	X	-	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland Weidevogels	-	X	-	X	-	-	X	X	X	X	X	-	X	-	X	X	X
Hoogwatervluchtplaatsen	-	X	-	-	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
Rugstreeppad	-	X	-	X	-	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	-	X

Het gebied “Grafelijkheidsduinen & Donkere duinen” is onderdeel van de Nederlandse Vastelandskust en beslaat 229 hectare duinoppervlak. De samenhang bestaat uit aaneengesloten duingebied van vooral open duin en duinbos. De kernkwaliteit wordt omschreven als: Dynamisch jong duinlandschap en beboste binnenduinen. In tabel 9 is een overzicht van de actuele en potentiële natuurwaarden en bijbehorende condities weergegeven.

Tabel 9: Natuurwaarden en vereiste condities voor NNN-gebied Grafelijkheidsduinen & Donkere duinen

	Vereiste abiotische condities										Vereiste ruimtelijke condities						
	Veenbodem	Relatief voedselarme onbemeste bodem	Oude bodem (ongestoord)	Buffercapaciteit bodem / water	(Micro) reliëf	Windwerking	Stabiel hoog (grond)waterpeil	Pelt- en/of overstromings-dynamiek	Basenrijke en/of brakke kweel	Goede (grond- en oppervlakte)water-kwaliteit	Bestaand water- en / of verkavelingspatroon	Cultuurhistorisch element	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)	Stilte	Donkerte
Dynamisch jong duinlandschap																	
N01.01 Zee en wad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	X	-	X	X	X	
N04.02 Zoete Plas	-	-	-	X	-	-	X	-	X	X	-	-	-	X	X	X	
N04.01 Kranswierwater	-	-	-	-	-	-	X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	
N08.01 Strand en embryonaal duin	-	X	-	-	X	X	-	X	X	-	-	X	-	X	X	X	
N08.02 Open duin	-	X	-	X	X	X	-	-	-	-	-	X	-	X	X	X	
N08.03 Vochtige duinvallei	-	X	-	X	X	-	X	-	X	X	-	X	-	X	X	X	
N08.04 Duinheide	-	X	X	-	X	-	-	-	-	-	-	X	-	X	X	X	
N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland	-	X	-	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	X	X	X	
N15.01 Duinbos	-	X	X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	X	X	X	X	
Hoogwatervluchtplaats	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	X	-	X	X	X	
Vogels van heide en open zand	-	X	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-	X	-	X	X	
Ongewervelden van droge milieus	-	X	-	X	X	-	-	-	-	-	X	-	X	-	-	-	
Rugstreeppad	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-	X	-	-	
Zandhagedis	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	X	-	-	X	-	-	
Beboste binnenduinen																	
N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos	-	X	X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	X	X	X	X	
Bos- en/of struweelvogels	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	-	X	X	X	X	
Boommarter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	-	X	X	X	X	
Aardkundige waarden	-	-	X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

De werkzaamheden nabij de NNN gebieden betreffen het verbeteren van de buitenzijde van het dijktaalud. Tijdens de werkzaamheden wordt het oppervlakte van het NNN gebied niet aangetast. Er worden er geen directe negatieve effecten verwacht op de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden ten gevolge van de werkzaamheden.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 CONCLUSIES

Het terrein nabij "Lands End" betreft een open gebied met zand en grasvegetatie. Op dit terrein kunnen standplaatsen van het glad biggenkruid niet worden uitgesloten voor te komen. Tijdens de geplande werkzaamheden kunnen mogelijk exemplaren van het glad biggenkruid verloren gaan. Het dijktaalud biedt rustplaatsen voor de gewone zeehond en de grijze zeehond. De werkzaamheden kunnen een verstrend effect hebben op deze soorten. Het dijklichaam vormt een doorlopend lijnvormig element en kan door vleermuizen als vliegroute worden gebruikt. De dijk kan daarnaast onderdeel uitmaken van een migratieroute van de ruige dwergvleermuis. De geplande werkzaamheden zullen geen negatief effect hebben op vliegroutes en migratieroutes van vleermuizen. Wel dient nachtelijke verlichting te worden voorkomen. De bebouwing in het projectgebied biedt potentiële nestlocaties voor de gierzwaluw en de huismus. In het projectgebied kunnen algemene vogels broeden. Tijdens werkzaamheden in het broedseizoen kunnen mogelijk nestlocaties van vogels worden verstoord. In het projectgebied kunnen algemene soorten voorkomen. Door het ontbreken van habitat worden er in het projectgebied geen andere beschermde soorten verwacht voor te komen.

Het projectgebied grenst gedeeltelijk aan drie Natura 2000-gebieden: "De Waddenzee", "De Noordzeekustzone" en "Duinen Den Helder – Callantsoog". Het zuidwesten van het projectgebied is onderdeel van twee NNN gebieden: "Huisduinerpolder" en "Grafelijkheidsduinen & Donkere duinen".

Er worden geen directe en indirecte negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden verwacht. Hiertoe is er geen vergunning inzake gebiedsbescherming noodzakelijk. Afhankelijk van de wijze van uitvoering kan het echter noodzakelijk zijn om een berekening met de "AERIUS Calculator" uit te voeren. Dit is afhankelijk van het potentiële gebruik van materieel met stikstofuitstoot. Op het moment van schrijven is nog onduidelijk welke werkzaamheden worden uitgevoerd, op welke wijze de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd en of hierbij gebruik gemaakt wordt van materieel met een verbrandingsmotor. Indien de geplande ontwikkeling kan leiden tot een (tijdelijke) toename in stikstofemissie, is er een berekening van de stikstofdepositie met behulp van de "AERIUS Calculator" benodigd om uitsluitel te geven of de werkzaamheden een effect hebben op Natura 2000-gebieden.

Er vinden geen kapwerkzaamheden plaats. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook niet van toepassing.

6.2 AANBEVELINGEN

Er is aanvullend onderzoek naar het glad biggenkruid benodigd. Er wordt daarnaast aanbevolen een ecologisch werkprotocol voor de werkzaamheden op te stellen om verstoring van soorten te minimaliseren.

Tijdens werkzaamheden in het broedseizoen van vogels (globaal maart-augustus) kunnen mogelijk broedgevallen van vogels worden verstoord en of vernietigd. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient door de betrokken ecooloog worden bepaald of het noodzakelijk is een aanvullende inspectie op broedvogels uit te voeren.

De werkzaamheden dienen zo veel als mogelijk, in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kunnen vluchten. Het doden van algemene soorten dient te worden voorkomen.

Tabel 10: Te verwachten beschermde soorten en aanbevolen inventarisaties

Soort / soortgroep	Aanvullend onderzoek	Onderzoekperiode
Broedvogels	Broedvogelcontrole(s) afhankelijk van de locatie en geplande werkzaamheden	Binnen de periode maart - augustus
Glad biggenkruid	Standplaatsen	Juni - september

7 LITERATUUR

BIJ12 (2017) Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

BIJ12 (2017) Kennisdocument gierzwaluw, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

BIJ12 (2023) Kennisdocument huismus, versie 2.1, BIJ12 februari 2023.

BIJ12 (2017) Kennisdocument zandhagedis, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, (2011) Vleermuizen, Tirion Natuur uitgevers BV, Baarn.

Gemeente Den Helder (2023). Gebiedsvisie Mariëndal & Donkere Duinen. Definitief. 15 maart 2023.

HHNK (Z.D.). Maaien van dijken. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, zonder datum. www.hhnk.nl/maaien-van-dijken

Netwerk Groene Bureaus (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, juli 2017.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2016). Natura 2000-beheerplan Waddenzee. Periode 2016 – 2022. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat Noord-Nederland. Juli, 2016.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2016b). Natura 2000-beheerplan Noordzeekustzone. Periode 2016 – 2022. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat Noord-Nederland. Juli, 2016.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2016c). Kaartenbijlage Natura 2000-beheerplan Waddenzee. Periode 2016 – 2022. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat Noord-Nederland. Juli, 2016.

Provincie Noord-Holland (2007). Natura 2000 beheerplan Duinen Den Helder – Callantssoog 2018 – 2024. Provincie Noord-Holland. Haarlem, oktober 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020) Vleermuisprotocol 2021, oktober 2020.

Internet

NDFP

Kaarten.hhnk.nl

www.gbif.org

www.piscaria.nl

www.provinciaalgeoregister.nl/georegister/

www.ravon.nl

www.resource-online.nl

www.stowa.nl (limnodata neerlandica)

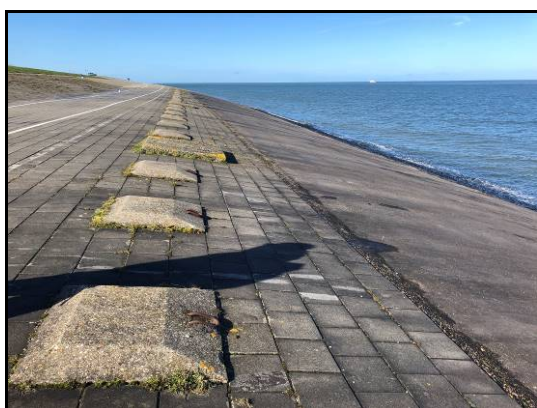
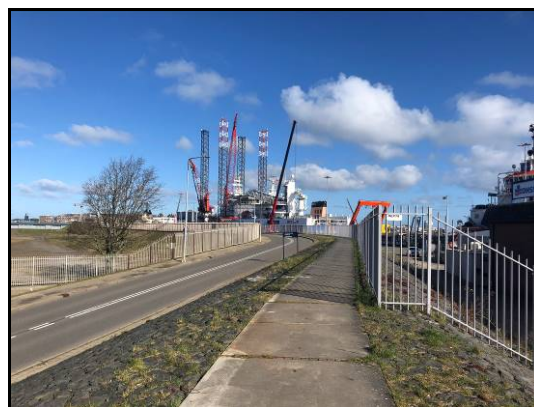
www.sovon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1: Foto-impressie

Bijlage 2: Tabel mogelijk aanwezige soorten

Tabel 1: Overzicht beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Amfibieën	bastaardkikker ¹	Wnb A	< 3km
Amfibieën	gewone pad ¹	Wnb A	< 1km
Amfibieën	kleine watersalamander ¹	Wnb A	< 1km
Amfibieën	meerkikker ¹	Wnb A	< 3km
Amfibieën	rugstreeppad	HR IV & Bern II	< 2km
Ongewervelden	duinparelmoervlinder	Wnb A	< 5km
Ongewervelden	grote parelmoervlinder	Wnb A	< 5km
Ongewervelden	kommavlinder	Wnb A	< 5km
Reptielen	zandhagedis	HR IV & Bern II	< 5km
Vaatplanten	glad biggenkruid	Wnb B	< 5km
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV	< 1km*
Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	HR IV & Bern II	< 2km
Vleermuizen	laatvlieger	HR IV & Bern II	< 1km
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	HR IV & Bern II	< 1km*
Vleermuizen	watervleermuis	HR IV & Bern II	< 1km
Vogels	boerenwaluw	Cat. 5	< 1km
Vogels	boomkruiper	Cat. 5	< 1km
Vogels	boomvalk	Cat. 4	< 2km
Vogels	buizerd	Cat. 4	< 2km
Vogels	ekster	Cat. 5	< 1km*
Vogels	huismus	Cat. 2	< 1km*
Vogels	huiswaluw	Cat. 5	< 1km
Vogels	koolmees	Cat. 5	< 1km*
Vogels	pimpelmees	Cat. 5	< 1km
Vogels	ransuil	Cat. 4	< 1km
Vogels	sperwer	Cat. 4	< 1km
Vogels	spreeuw	Cat. 5	< 1km*
Vogels	torenavalk	Cat. 5	< 1km
Vogels	zwarte kraai	Cat. 5	< 1km*
Zoogdieren	boomarter	Wnb A	< 3km
Zoogdieren	bosmuis ¹	Wnb A	< 2km
Zoogdieren	bruinvis	HR IV & Bern II	< 1km
Zoogdieren	bulrug	HR IV & Bern II	< 3km
Zoogdieren	bunzing ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	damhart	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergvinvis	HR IV & Bern II	< 5km
Zoogdieren	eekhoorn	Wnb A	< 4km
Zoogdieren	egel ¹	Wnb A	< 1km
Zoogdieren	gewone dolfin	HR IV & Bern II	< 5km
Zoogdieren	gewone zeehond	Wnb A	< 1km*
Zoogdieren	grijze zeehond	Wnb A	< 1km
Zoogdieren	haas ¹	Wnb A	< 3km
Zoogdieren	huisspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	konijn ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	potvis	HR IV & Bern II	< 5km
Zoogdieren	tuumelaar	HR IV & Bern II	< 5km

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Zoogdieren	veldmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	vos ¹	Wnb A	< 4km
Zoogdieren	walrus	HR IV & Bern II	< 1km
Zoogdieren	wezel ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	woelrat ¹	Wnb A	< 3km

* = op basis van eerdere waarnemingen van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.

¹ = Vrijstelling